

OPETUSHALLITUS

Arviointi äidinkielen, S2:n ja maahanmuuttajien äidinkielen opetussuunnitelmien perusteissa, ajatuksia tulevista painotuksista

Opetusneuvos Pirjo Sinko

Opetusneuvos, yksikön päällikkö Leena
Nissilä

9.8.2012 Opetushallitus,
Suomi-koulujen opettajien koulutuspäivät

Tärkeä työryhmä

- ◆ Perusopetuksen tavoitteet ja tuntijako -pätös 28.6.2012 – käyttöön viimeistään 1.8.2016
”Osallistuvampi, liikkuvampi, luovempi ja kielellisesti rikkaampi koulu” (Gustafsson)
- ◆ Uudet tavoitteet ja tuntijako; uusi ops 2016
- ◆ Laaja-alainen luku- ja kirjoitustaito sekä Kieli- ja kulttuuritietoinen koulu – ops –työryhmä aloittaa elokuussa, pj. Pirjo Sinko

Mikä muuttuu?

- ◆ Äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärä ennallaan mutta jakautuu vähän eri lailla
- ◆ 14 vvt = 7 + 7 (luokilla 1 – 2)
- ◆ 18 vvt = 5 + 5 + 4 + 4 (luokilla 3 – 6)
- ◆ 10 vvt = 4 + 3 + 3 (luokilla 7 – 9) 1 tunti lisää
- ◆ Draama vain menetelmä, ei uusi oppiaine.
- ◆ Oppiaineen nimi pysyy samana; oppimäärille ehkä uudet nimet (lisätään kirjallisuus)

Oppiaine äidinkieli ja kirjallisuus oppilaan arvioinnin kannalta

- ◆ Arvioinnin tulee kohdistua monipuolisesti oppiaineen eri alueisiin:
 - vuorovaikutustaidot
 - taito ymmärtää ja tulkita tekstejä
 - taito tuottaa tekstejä
 - kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus
- ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS ON TAITO-, TIETO- JA TAIDEAINE**

Mihin oppiaineen ÄKK arviointi perustuu?

- Arviointi perustuu opetuksen tavoitteisiin ja sisältöihin. Oppilaan tulee tietää, mitä tavoitellaan ja hänellä tulee olla mahdollisuus seurata omaa edistymistään.
- Hyvän osaamisen kuvaukset ovat oikeudenmukaisen ja yhdenmukaisen arvioinnin perusta: 2 lk, 5. lk ja 9. lk
- Arviointi perustuu monipuolisiin näyttöihin (oppilaiden kirjalliset ja suulliset työt), opettajan havainnointiin oppilaan taidoista, työskentelystä ja harrastuneisuudesta sekä kokeisiin.

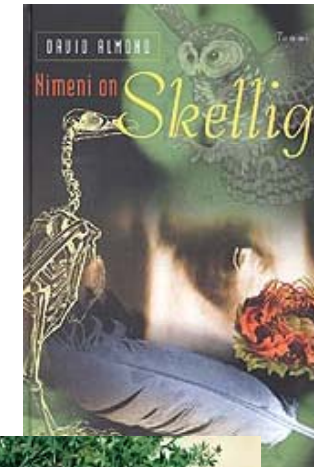
Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen arvioinnin haasteita

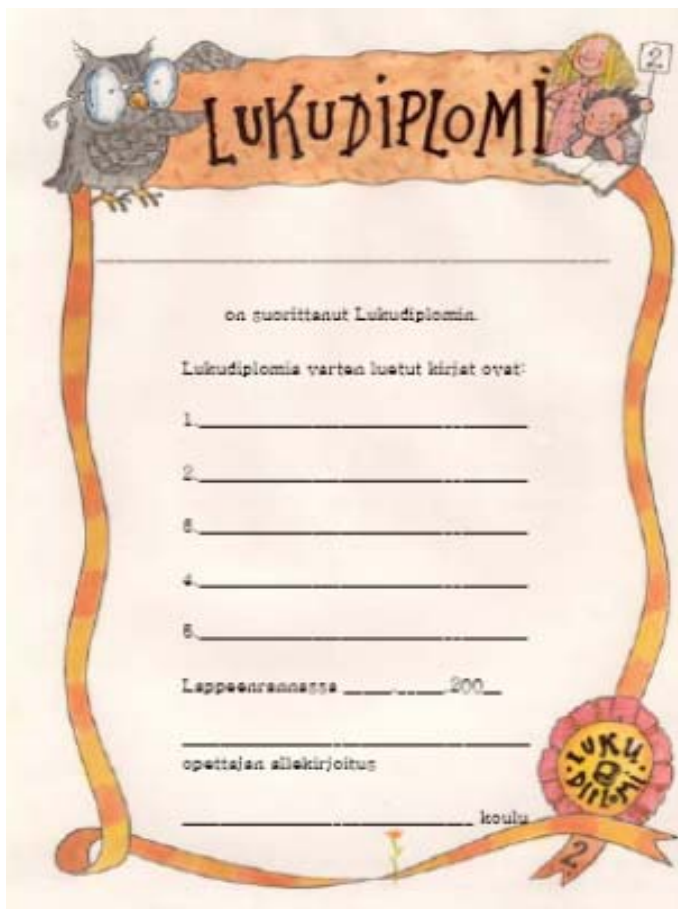
- monitahoinen aine – mitä yksi numero kertoo? Mitä painotetaan?
- sanallisen arvioinnin mahdollisuudet täydentää?
- tyttöjen ja poikien ero arvosanoissa kouluaineiden suurin. Onko arviointitavoilla vaikutusta?
- arvosteluasteikon suppea käyttö (pääsääntöisesti 7 – 9) Syyt?
- äidinkieli oppilaalle herkkä arvioitava alue (uskomusta vai totta?)
- miten suhtautua virheisiin tuotoksissa?
- lukioppilaan arviointi (erilaiset tavat osoittaa osaamistaan)

OPETUSHALLITUS

Miten arvioida ”kirjallisuutta”: määrä ja harrastuneisuus; kirjallisuuden tuntemus ja ymmärtäminen – oppiaineen uusi nimi velvoittaa

1. LUKUDIPLOMI

NIMI

OPETUSHALLITUS

Lukudiplomin tavoitteet

Lukudiplomin tarkoituksena on:

- innostaa lukemaan kirjoja,
- monipuolistaa lukemista,
- antaa elämyksellisiä lukukokemuksia,
- opettaa suunnitelmalliseen työskentelyyn ja
- kannustaa eri-ikäisiä lukuharrastuksen pariin.

Lukudiplomi auttaa arvioinnissa.

Lukudiplomi Kunnari

<http://www2.edu.fi/kunnari/>

[h](#)

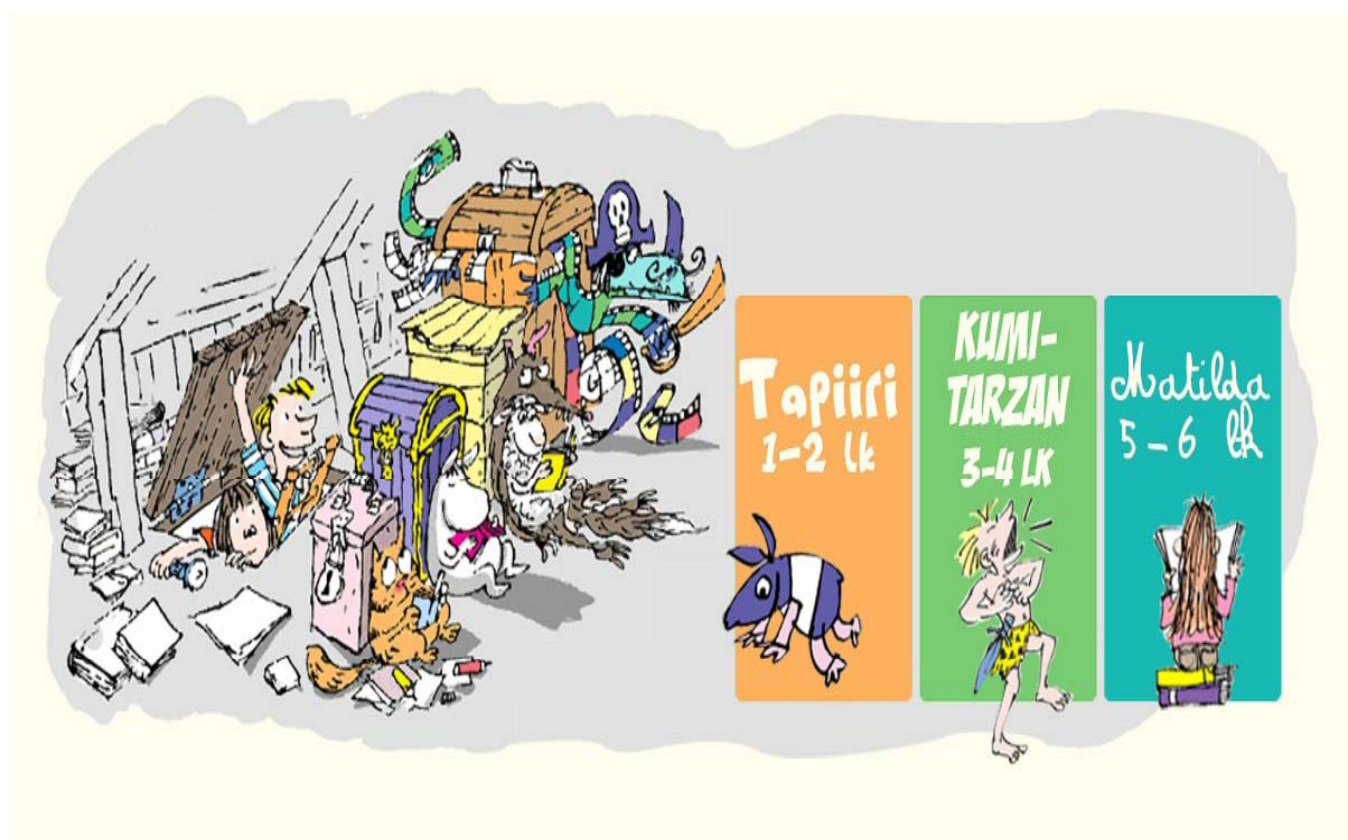

OPETUSHALLITUS

Lukudiplomi Kunnari

<http://www2.edu.fi/kunnari/>

Sinuhe 7 – 9 lk myös valmiina

SUOMI TOISENA KIELENÄ

- On yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääristä
- Opetetaan, jos oppilaan äidinkieli ei ole suomi, ruotsi eikä saame ja jos oppilaan suomen kielen taito ei ole äidinkiellisen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla
- Opetetaan joko kokonaan tai osittain suomi äidinkielenä -oppimäärän sijaan
- Oppimisen kohde ja väline

OPPILAAN ARVIOINTI SUOMI TOISENA KIELENÄ -OPETUKSESSA

- Arvioidaan sekä edistymistä että kielitaitoa
 - Kulttuuri- ja kielenopiskelutaidot
 - Arviointipalaute riittävää ja monipuolista
 - Annetaan realistinen käsitys osaamisesta
-
- Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet.
 - Päätösarvioinnissa on otettava huomioon, että oppilaan kielitaitoprofiili voi olla hyvinkin epätasainen.

OPETUSHALLITUS

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Kielitaito: Kielen osaamisen taso luokalla 9

B1.1 – B1.2

Kulttuuritaidot: Oppilas

- * tuntee suomalaista yhteiskuntaa, kulttuuria ja suomalaisia tapoja
- * ymmärtää monikielisyyden ja monikulttuurisuuden merkityksen ja arvostaa sitä
- * ymmärtää ja osaa suhteuttaa suomalaisen kulttuurin arvoja omaan arvomaailmaansa

Kielenopiskelutaidot: Oppilas

on tottunut säännöllisesti käyttämään kielten opiskelussa tehokkaiksi todettuja työtapoja

ARVIOINTI OPISKELUN AIKANA JA SEN LOPUSSA

- ◆ * Viitekehys varmistaa, että arviointi pohjautuu tavoitteisiin
- ◆ * Opetuksellinen jatkumo
- ◆ * Yhteistyö
- ◆ * Viitekehys varmistaa arvioinnin vertailtavuuden
- ◆ * Valtakunnallinen yhteismitallisuus

Oppilaan arviointi maahanmuuttajien oman äidinkielen opetuksessa

- ◆ Arvioinnin tulee olla ohjaavaa ja kannustavaa ja oppilaan itsearviointitaitoja kehittävää.
- ◆ Opetuksen suunnitelmassa määrätään, käytetäänkö arvioinnissa sanallista arviota vai numeroarvostelua.
- ◆ Lukuvuoden päättyessä erillinen todistus maahanmuuttajien äidinkielen opetukseen osallistumisesta.
- ◆ Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana.

ÄKK Vuorovaikutustaitojen arvioinnista

- Havainnointia aidoissa vuorovaikutustilanteissa – millaisissa?
- Miten arvioida kuuntelemisen taitoa?
- Arvioidaanko luonteenpiirteitä vai taitoa?
- Mihin arviointi kohdistuu?
- Taitoa käytetään kaikissa aineissa, ohjataan jonkin verran, mutta sen arviointi keskittyy äidinkieleen (ks, opsin tavoitteet). Arvioidaanko muissa aineissa?
- **Diagnostik material för beskrivning av barns språkutveckling** – kehitetty Ruotsin mallin pohjalta

Miten arvioida oppilaan lukutaitoa / luetun ymmärtämistä ja lukuharrastusta?

- ◆ lukemisen tekninen taito: lukemisen sujuvuus
- ◆ lukemisen määrä ja harrastuneisuus
- ◆ luetun ymmärtämisen taito: erilaisia näkökulmia
- tiedon löytäminen eritasoisista ja erilaisista tekstistä
- luetun ymmärtäminen ja tulkinta
- luetun pohdinta ja arviointi: myös rakenteen, muodon ja kielen arviointi

OPETUSHALLITUS

PISA09

TOIM. SARI SULKUNEN & JOUNI VÄLJÄRVI
KESTÄÄKÖ
OSAAMISEN
POHJA?

Osaamisen ja sivistyksen parhaaksi

ARVIOIDAAN ERI TEKSTITYYPPIEN LUKUTAITOA

◆Lineaarisesti etenevät

Asiatekstit
Kertovat tekstit
Argumentit
Kuvaukset
Ohjeet

◆Epälineaarisesti etenevät

Kuviot ja graafit
Taulukot
Lomakkeet
Mallipiirrokset
Kartat
Ilmoitukset ja mainokset

Millaista arviointia ja palautetta kirjoitelmista?

- itsearviointi
- vertaispalaute
- opettajan palaute ja arviointi: aina myös sanallista
- pelkkä ”erinomaista” ei auta hyvää kirjoittajaa parantamaan taitoaan: erityislahjakkaiden ohjaaminen ja arviointi
- palautteen eritasoisuus ja hampurilaismenetelmä
- palautteen ajoittaminen: virheiden korjaamisen / ohjaamisen ajoittaminen prosessikirjoittamisen periaatteiden mukaan työskentelyn oikeaan vaiheeseen
- oman tekstin saaminen julkisuuteen / palkinnot

Myönteistä vai kielteistä palautetta?

- pelkästään positiivinen palaute voi olla joskus paikallaan – milloin?
- ns. negatiivinen palaute ei ole välttämättä seurauksiltaan kielteistä – ohjausta ja neuvontaa, miten parantaa suoritusta
- Miten suhtautua virheisiin oppilaan puheessa ja kirjoituksessa? Korjaava palaute.

Kielentuntemuksen osaamisen arviointi

- Tyypillisimmin arvioidaan perinteisillä kokeilla, mutta kokeet voivat olla monimuotoisia oppimistilanteita: ryhmäkokeita, kirjat saavat olla esillä (tehtävät eril.)
- ei vain nimeämis- ja tunnistamistehtäviä vaan Bloomin taksonomian kaikki tasot (ymmärtää, soveltaa, arvioi)
- Arvioidaan soveltamistaitoa, esim. oikeinkirjoituskäytänteiden hallinta oppilaan tuottamissa teksteissä; tieto kielenkäyttötilanteista oppilaan puhe-esityksistä; tekemään havaintoja kielestä ja käyttämään erittelyssä opetettuja kieli- ja tekstitiedon käsitteitä

Ketä oikein arvioidaan? Opettajaa vai oppilasta?

- Hyvän osaamisen kuvaukset ovat äidinkielessä ja kirjallisuudessa paljolti myös opetukselle asetettuja vaatimuksia.
- Niillä taataan, että lapset ja nuoret saavat yhtä monipuolista opetusta eri puolilla Suomea.

ARVIOINTI SUOMI-KOULUISSA 1

- ◆ Arvioinnin tulee olla ohjaavaa ja kannustavaa ja oppilaan itsearviointia kehittävää.
- ◆ Numeerinen vai sanallinen arviointi?
- ◆ Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat.
- ◆ Opetussuunnitelmassa määrätään opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä todistuksesta.
- ◆ Osallistumistodistus opiskellut asiat, niiden laajuus ja sisältö.
- ◆ Todistusta voidaan täydentää kuvaamalla monipuolisesti oppilaan edistymistä eri asioissa/eri kielitaidon osa-alueilla.

ARVIOINTI SUOMI-KOULUISSA 2

- ◆ Otetaan huomioon oppilaan tausta (esim. perheen kielitausta ja mahdollisuus tukea lasta suomen kielen opinnoissa) ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito.
- ◆ Käytettävä monipuolisia, joustavia ja oppilaan tilanteeseen sovitettuja arviointimenetelmiä, jotta oppilas kykenee osoittamaan osaamisensa suomen kielen taitotasonsa mukaisesti.

ARVIOINTI SUOMI-KOULUISSA 3

- ◆ Suomi-koulun omassa opetuksen suunnitelmassa päätetään, käytetäänkö arvioinnissa sanallista arviota vai numeroarvostelua.
- ◆ Lukuvuoden päättyessä erillinen todistus Suomi-kouluun osallistumisesta.
- ◆ Todistukseen merkitään opetuksen eri osa-alueet, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio (tai numeroarvosana).